

VEEN
WEIDEN
INNO
VATIE
PRO
GRAM
MA
NEDER
LAND

VIPNI

Innovaties voor
een toekomstbestendig
veenweidegebied

COLOFON

© 2023, VIPNL

www.vip-nl.nl

Foto omslag: Tineke Hoekstra

Tekst en foto's binnenzijde: VIPNL

Plattegrond pagina 5: 'Visie klimaatbestendige veenlandschappen' - Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek + Bureau Peter de Ruyter landschapsarchitectuur i.s.m. Atelier des Hollants.

Vormgeving: JoStudio

INNOVATIES VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG VEENWEIDEGEBIED

De nationale klimaatdoelen stellen ons land de komende decennia voor concrete opgaven. Uit de Nederlandse veenweidegebieden wordt jaarlijks ongeveer 5 miljoen ton aan broeikasgassen uitgestoten. Dat komt neer op 2 tot 3 procent van de totale jaarlijkse CO₂-emissie in ons land.

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat duurzaam landgebruik van de veenweidegebieden op korte termijn – in 2030 – moet zorgen voor een reductie van 1 megaton op jaarbasis. Het perspectief op de langere termijn – 2050 – wordt uitgewerkt in Regionale Veenweide Strategieën. Naast de klimaatopgave heeft het veenweidegebied ook te maken met andere grote opgaven, zoals:

- het remmen van bodemdaling;
- omgaan met watertekorten en wateroverlast;
- herstel van de biodiversiteit;
- verduurzaming van de landbouw;
- het realiseren van rendabele bedrijfsvoering voor landgebruikers.

Met het oog op deze opgave is in 2022 het **Veenweiden Innovatie Programma Nederland** (VIPNL) van start gegaan. VIPNL heeft als doel te komen tot de ontwikkeling van duurzame en opschaalbare vormen van landgebruik, die toch een rendabele exploitatie mogelijk maken. Op de korte termijn richt VIPNL zich op prak-

tische maatregelen. Op de lange termijn beoogt VIPNL innovaties in landgebruik. De combinatie van korte termijn- en lange termijn doelen moet ertoe leiden dat de perspectieven van de Regionale Veenweide Strategieën gerealiseerd worden.

VIPNL IN 10 BULLETS

- 1 VIPNL = Veenweiden Innovatie Programma Nederland.
- 2 VIPNL is ontstaan uit een initiatief vanuit de veenweidenregio's om gezamenlijk op te trekken en de wens vanuit LNV om een landelijk consortium voor innovaties te organiseren.
- 3 VIPNL is een landelijk veenweideprogramma waarbij de uitvoering in de regio plaatsvindt en ondernemerschap centraal staat.
- 4 VIPNL komt voort vanuit de opgave om 1 Megaton CO₂-equivalent te reduceren in 2030 zoals vastgelegd in het Klimaatakkoord. VIPNL onderzoekt welke (typen) maatregelen effectief zijn om dit doel te behalen.
- 5 VIPNL voert daarom activiteiten uit langs vier innovatiesporen.
- 6 De ambitie van VIPNL is om in de komende jaren ook andere thema's op te pakken om zoveel mogelijk innovaties te starten.
- 7 Elke regio kan zelf bepalen aan welk thema behoefte is en in welke mate.
- 8 Elke regio bepaalt zelf of ze mee wil doen met een landelijk thema en daarbij (waar nodig) meedoet aan landelijk onderzoek.
- 9 Aan de hand van de thema's worden innovaties (veelal) uitgevoerd in zogeheten regionale proeftuinen.
- 10 VIPNL wordt gedragen en uitgevoerd door programmapartners die samen financieel en inhoudelijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van VIPNL. De initiële programmapartners per 1 dec 2021 zijn het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC) en Landschap Noord-Holland (LNH). Hier komen later nog andere programmapartners bij.

INNOVATIESPOREN

Innovaties op gebied van water, bodem, landgebruik en integrale bedrijfsvoering zijn nodig om het doel op de korte en op de langere termijn te behalen. VIPNL voert daarom activiteiten uit langs deze vier innovatiesporen.

De centrale ambitie is een vitaal en verantwoord ondernemerschap in het veenweidegebied. Om dat te realiseren wordt er in regionale proeftuinen samengewerkt aan landelijke thema's. Vanuit de resultaten van deze lokale proeftuinen bundelt VIPNL kansrijke initiatieven. Zo wordt er verbinding gelegd tussen regionale innovaties en input geleverd aan regionale en landelijke beleidsmakers. De inzichten die daaruit voortkomen komen terecht op de plekken waar ze nodig zijn: bij de ondernemers en de beleidsmakers.

De innovatiesporen water en bodem zijn vooral van belang voor sturing vanuit de overheden en de waterschappen. De sporen landgebruik en integrale bedrijfsvoering zijn vooral van toepassing voor ondernemers. De regio's nemen bij deze aanpak zelf het initiatief voor thema's. Hiervoor zijn proeftuintrekkers per regio aangesteld. Landelijk aanspreekpunt namens de proeftuintrekkers is Roel van Gerwen (r.vangerwen@natuurlijkzaken.nl). VIPNL voert de landelijke coördinatie uit, verspreidt kennis en helpt zodoende om regionale innovaties rijp te maken voor de praktijk.

4 INNOVATIESPOREN MET VERSCHILLENDE THEMA'S

VERSCHILLENDE THEMA'S

Elk van de innovatiesporen is onderverdeeld in een aantal thema's. De uitwerking van een thema is maatwerk. Sommige thema's resulteren in grote programma's en andere zijn klein. Binnen de vier sporen worden in 2022 als eerste de volgende thema's uitgevoerd in regionale proeftuinen:

AL 4 THEMA'S IN UITVOERING...

A

KLEI IN VEEN

B

NATTE TEELTEN

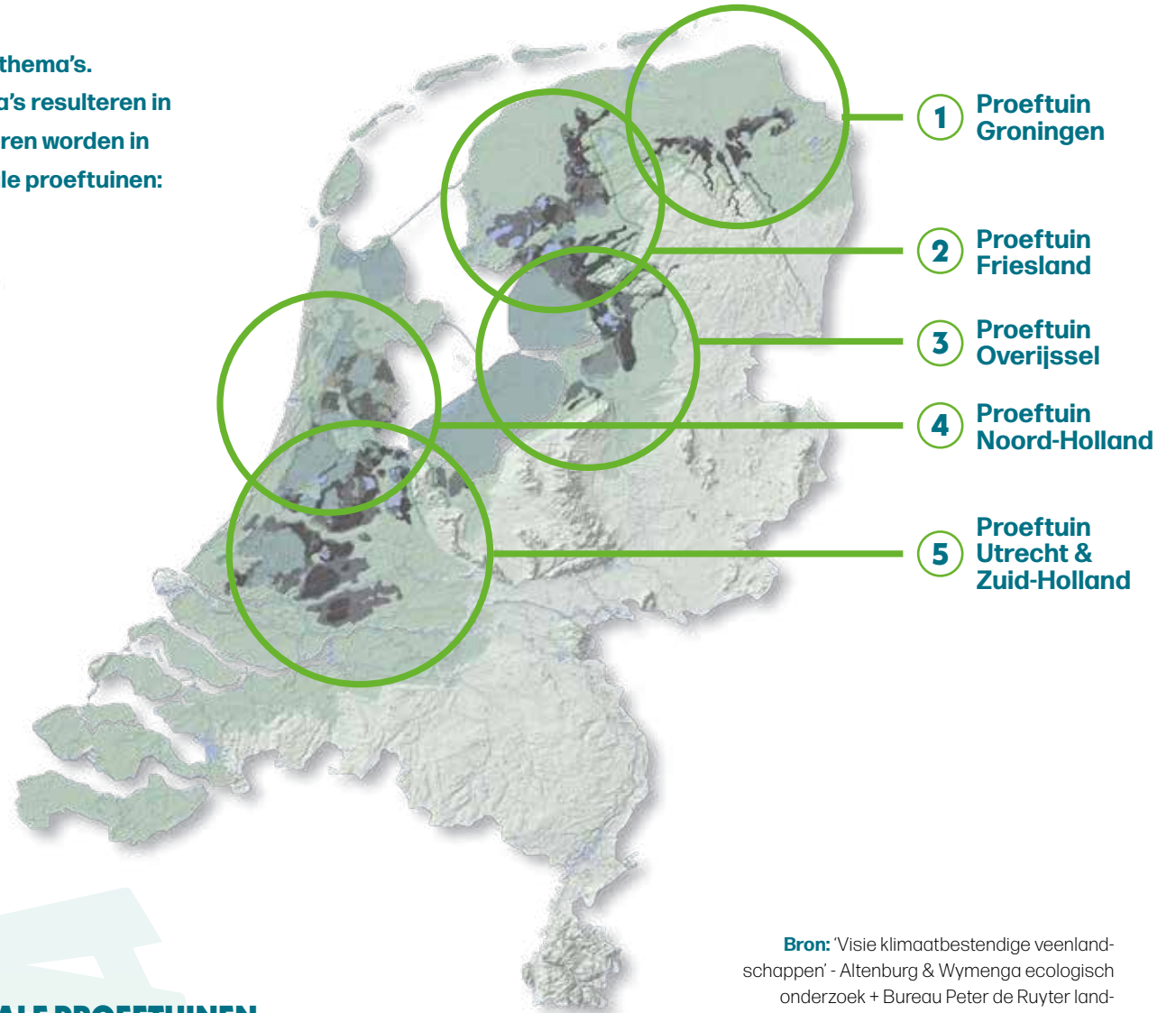
C

BOEREN OP HOOG WATER

D

VEENMOS

... IN REGIONALE PROEFTUINEN

Bron: 'Visie klimaatbestendige veenlandschappen' - Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek + Bureau Peter de Ruyter landschapsarchitectuur i.s.m. Atelier des Hollants.

OPZET THEMA'S

De thema's worden uitgevoerd in een dynamisch programma. Onderdeel van de uitvoering zijn deelprojecten zoals pilots, innovaties en desk-research die gezamenlijk bijdragen aan het doel van het thema.

Uitvoering vindt plaats in de regionale proeftuinen en wordt vastgelegd in een Plan van Aanpak. De financiering voor de uitvoering is per thema verschillend: soms landelijk via het ministerie van LNV en soms regionaal/lokaal door middel van co-financiering. Bij de uitvoering zoekt VIPNL ook verbinding met landelijke programma's, zoals bijvoorbeeld het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikas-gassen Veenweiden (NOBV), voor het ontwikkelen en uitwisselen van kennis.

VOORBEELDOPZET VAN EEN THEMA:

NEDERLAND

VERBINDING MET DE VEENWEIDEN AANPAK

VIPNL is als kennis- en innovatieagenda vastgesteld door de Regiegroep Veenweiden. De Regiegroep is de bestuurlijk opdrachtgever van de landelijke Veenweiden Aanpak.

De Subwerkgroep Kennis begeleidt de uitvoering van VIPNL inhoudelijk. De Regiegroep adviseert over de nieuwe thema's die worden opgepakt binnen VIPNL. In onderstaand schema is de onderlinge samenhang inzichtelijk gemaakt.

VERBINDING MET DE VEENWEIDEN AANPAK

CONTACT

Wilt u een project aanmelden?

Neem contact op met Roel van Gerwen: roel@vip-nl.nl.

Meer weten over VIPNL?

Bezoek de website www.vip-nl.nl of neem contact op met een van de proeftuintrekkers:

Proeftuin Groningen: Hetty Mathijsen, hetty@vip-nl.nl

Proeftuin Friesland: Nico Viersen, nico@vip-nl.nl

Proeftuin Overijssel: Riek van der Harst, riek@vip-nl.nl

Proeftuin Noord-Holland: Roel van Gerwen, roel@vip-nl.nl

Proeftuin Utrecht & Zuid-Holland: Tim Selders, tim@vip-nl.nl

VEEN
WEIDEN
INNO
VATIE
PRO
GRAM
MA
NEDER
LAND

VIPNL

WWW.VIP-NL.NL